

Korpitien koulun ohjaussuunnitelma

9.5.2017

Sisälllys

1.	Ohjauksen tavoitteet, tehtävät ja keskeiset sisällöt	2
	Keskeiset sisällöt vuosiluokilla 1-2	3
	Keskeiset sisällöt vuosiluokilla 3-6	3
	Keskeiset sisällöt vuosiluokilla 7-9	3
2.	Ohjauksen eettiset periaatteet ja hyvän ohjauksen kriteerit	4
3.	Koko koulu ohjaa	5
4.	Ohjauksen työn- ja vastuunjako	6
	Luokanopettaja	6
	Aineenopettaja	6
	Luokanvalvoja/Ryhmänohjaaja.....	7
	Opinto-ohjaaja	7
	Erityisopettaja	7
	Rehtori	7
	Kuraattori	8
	Terveystenhoitaja	8
	Koulupsykologi.....	8
5.	Lukuvuosittainen ohjauksen aikataulutus.....	8
	Elokuu	9
	Syyskuu-lokakuu	9
	Marraskuu-Joulukuu.....	9
	Tammikuu-Helmikuu	9
	Maaliskuu-Huhtikuu	9
	Toukokuu	10
	Kesäkuu	10
6.	Kodin ja koulun ohjausyhteistyö	10
7.	Koulun työelämä- ja verkostoyhteistyö	11
	Lähteet:	11

1. Ohjauksen tavoitteet, tehtävät ja keskeiset sisällöt

Korpitien koulussa oppilaanohjaus perustuu holistiseen ohjausmalliin (Kasurinen 2004):

- 1) Kasvun ja kehityksen tukeminen
- 2) Opiskelun ja oppimisen ohjaus
- 3) Elämänsuunnittelun ja uravalinnan ohjaus

Oppilaanohjaus nähdään Korpitien koulussa oppilasta tukevana toimintana, jonka tarkoitus on vahvistaa ja voimaannuttaa ohjattavan itsenäistä päätöksentekokykyä ja toimintaa. Ohjauksen tavoitteena on edistää oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Ohjaus on kokonaisuus, joka koostuu kaikista ohjaus- ja opetustilanteista. Korpitien koulun opetussuunnitelmassa kuvataan asiaa seuraavasti:

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa (s. 210).

Keskeiset sisällöt vuosiluokilla 1-2

- Kodin ja koulun yhteistyö on pohja ohjaukselle
- Opiskeluvalmiuksien kehittäminen
- Vastuun ottaminen/kantaminen opiskelusta ja välineistä
- Omien tavoitteiden asettamisen opettelua
- Myönteinen käsitys omasta itsestä
- Vuorovaikutustaitojen opettelua
- Tutustuminen lähipiiriin ja -alueen ammatteihin

Keskeiset sisällöt vuosiluokilla 3-6

- Sosiaalisten taitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä
- Itsetuntemuksen parantaminen
- Opiskelumenetelmien tuntemus
- Ammatti- ja työelämä tietouden herättäminen
- Vastuun ottaminen opiskelusta

Keskeiset sisällöt vuosiluokilla 7-9

- Yläkoulu uutena oppimisympäristönä
- Itsenäinen, yritteliäs työskentely ja yhdessä työskentely
- Opiskeluvalmiudet, oppimaan oppiminen, opiskelutaidot ja monilukutaito
- Omien arvojen ja asenteiden tunnistaminen
- Omien tavoitteiden asettaminen ja itsearviointi
- Itsetuntemus: omien kiinnostusten löytäminen
- Osallisuus omiin ja yhteisiin asioihin vaikuttamisessa
- Oppiaineiden ja valinnaisaineiden merkitys
- Työelämä tieto ja -taidot sekä yrittäjyysosaaminen
- Vastuu elinikäisestä urasuunnittelusta
- Suomen koulutusjärjestelmätietämys ja ammattitieto
- Oppilaitos-, työelämä- ja yrittäjyysvierailut
- Luotettavan koulutustiedon hyödyntäminen omassa opiskelussa ja urasuunnittelussa

- Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen
- Tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut
- Kansainvälisyys opiskelussa ja työelämässä
- Nivelvaiheen ohjaus ja jälkiohjauksesta tiedottaminen

2. Ohjauksen eettiset periaatteet ja hyvän ohjauksen kriteerit

Korpitien koulun ohjauksen eettisenä ohjenuorana ovat Suomen opinto-ohjaajien *Opinto-ohjaajan työn eettiset periaatteet* (2009) ja Opettajien ammattijärjestön *Opettajan ammattietiikka ja eettiset periaatteet* (2014). Ohjauksessa ohjaajan tulee tarkastella omaa toimintaansa erilaisten eettisten näkökulmien kautta. Keskeistä eettisessä tarkastelussa on ohjattavan tarpeet ja ihmisarvo. Keskeisiä sisältöjä ja näkökulmia ovat:

<i>SOPO ry. 2009</i>	<i>OAJ 2014</i>
<i>ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUS</i>	<i>IHMISARVO</i>
<i>TOTUUDELLISUUS</i>	<i>TOTUUDELLISUUS</i>
<i>LUOTTAMUKSELLISUUS</i>	<i>OIKEUDENMUKAISUUS</i>
<i>RIIPPUMATTOMUUS</i>	<i>VASTUU JA VAPAUS</i>
<i>AMMATTIT AidON KEHITTÄMINEN</i>	<i>OPETTAJAN SUHDE TYÖHÖNSÄ</i>
<i>YHTEISTYÖ</i>	<i>OPETTAJA JA OPPIJA</i>
<i>OMA HYVINVOINTI</i>	<i>OPETTAJA TYÖYHTEISÖSSÄ</i>
	<i>OPETTAJA JA SIDOSRYHMÄT</i>
	<i>OPETTAJA JA YHTEISKUNTA</i>
	<i>OPETTAJA JA MONIARVOISUUS</i>

Hyvän ohjauksen kriteerit ovat opetushallituksen (2014) antamat suuntaviivat hyvälle ohjaukselle. Korpitien koulussa noudatetaan hyvän ohjauksen kriteerejä. Hyvän ohjauksen kriteerejä opetushallituksen mukaan ovat:

- 1) Riittävä ja monipuolinen ohjaus
- 2) Aktiivisuuden, osallisuuden ja vastuullisuuden tukeminen
- 3) Ohjaus on yhteistä työtä

- 4) Osaava ja ammattitaitoinen henkilöstö
- 5) Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen
- 6) Ohjaussuunnitelma
- 7) Koulutuksen nivelvaiheet
- 8) Ohjaus koulutukseen ja uravalintoihin liittyvien päätösten tukena
- 9) Työelämätaidot ja työelämään tutustuminen
- 10) Vuorovaikutteinen yhteistyö ohjauksen tukena
- 11) Ohjauspalveluista tiedottaminen
- 12) Hyvän ohjauksen kriteerit osana paikallista laatujärjestelmää

3. Koko koulu ohjaa

Ohjaustyöhön osallistuvat kaikki oppilaan opettajat yhdessä muiden toimijoiden kanssa, jotka tukevat oppilaan oppimista, kasvua, kehitystä ja osallisuutta. Yhteistyö jatkuu koko opinpolun ajan sekä korostuu etenkin nivelvaiheissa. Lisäksi siinä korostetaan oppilaan ja hänen huoltajansa oikeutta saada tietoa perusopetuksen työtavoista, valintamahdollisuuksista sekä niiden merkityksistä oppilaan oppimiselle ja tulevaisuudelle.

Oppilaanohjauksen tavoite on sama kuin koko koulua koskevan ohjauksen tavoite eli oppilaan kasvun ja kehityksen tukeminen siten, että oppilas pystyy edistämään opiskelunvalmiuksiaan ja sosiaalista kypsymistään ja kehittämään elämänsuunnittelun kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjauksen kokonaisvaltaisen ohjaus- ja kehitystehtävän lisäksi oppilaanohjauksen avulla pyritään tehostamaan opiskelun tuloksellisuutta.

Ohjauksen järjestämisessä korostettiin jokaisen oppilaan oikeutta saada ohjausta. Ohjauksen tavoitteita ovat mm. oppilaan onnistumisen tukeminen, opiskelutaitojen ja itseohjautuvuuden parantaminen sekä kehittää oppilaan valmiutta tehdä opintojaan koskevia valintoja. Lisäksi tavoitteena on vahvistaa yhteistyötaitoja ja kykyä toimia erilaisissa ryhmissä sekä ottaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä. Ohjauksen avulla pyritään edistämään tasa-arvoa ja ehkäisemään syrjäytymistä. Peruskoulun edetessä tulevaisuuden suunnittelu ja työelämään tutustuminen lisäävät merkitystään.

Ohjaus on yksi työkalu, jolla voidaan edistää oppilaan opiskelu- ja yhteistyötaitoja, opiskelumotivaatiota sekä itseluottamusta. Perusopetuksen päättövaiheessa ohjauksessa keskitytään oppilaan mahdollisuuksiin selviytyä jatko-opintoihin ja hänen kykyihinsä suoriutua jatko-opinnoissa. Toimiva yhteistyö kodin ja koulun välillä on erittäin tärkeää ohjauksen onnistumisen kannalta.

4. Ohjauksen työn- ja vastuunjako

Luokanopettaja

Vastaa oman luokkansa ohjaamisesta. Keskeistä on kasvun ja kehityksen tukeminen. Opiskelujen ohjaaminen on myös erityisen tärkeää. Luokanopettaja vastaa siitä, että oppilas saa tarvittavaa tukea ja ohjausta. Keskeistä on pyrkiä tunnistamaan mahdolliset erityispiirteet, oppimisvaikeudet ja muut elämää haittaavat ongelmat. Luokanopettaja auttaa oppilasta löytämään omat vahvuutensa ja lahjakkuutensa. Yhteistyö huoltajiin on toiminnan keskiössä. Luokanopettaja vastaa ensisijaisesti omien oppilaidensa oppilashuollollisten palvelujen toteutumisesta. Luokanopettaja osallistuu tarvittaessa oppilashuoltoon. Osana tavanomaista opetusta esitellään erilaisia ammatteja ja työpaikkoja, mikä luo pohjaa tulevalle ammatinvalinnanohjaukselle. Luokanopettajat vastaavat alakoulun osalta työelämäyhteistyöstä, jolla pyritään lisäämään oppilaiden tietoisuutta työstä, ammateista ja yrittäjyydestä.

Aineenopettaja

Aineenopettajan tehtävänä on ohjata opiskelijaa oman oppiaineensa opiskelussa. Aineenopettajan tulee myös seurata jokaisen opiskelijan kasvua ja kehitystä. Mahdollisissa ongelmatilanteissa, kuten heikossa opintomenestyksessä ja toistuvissa poissaoloissa aineenopettaja tekee aktiivista yhteistyötä ryhmänohjaajien ja muun henkilöstön kanssa. Aineenopettaja tekee aktiivista yhteistyötä myös erityisopettajan kanssa, jos opiskelijan etu sitä vaatii. Aineenopettaja toimii myös tiedollisena asiantuntijana urasuunnittelussa, kun kyseessä on oman alan erityiskysymykset. Aineenopettaja osallistuu tarvittaessa työelämäyhteistyöhön.

Luokanvalvoja/Ryhmänohjaaja

Luokanvalvojalla on ensisijainen vastuu oman valvontaluokkansa oppilaista. Keskeistä on seurata opintojen sujumista ja oppilaan kehitystä ja kasvua. Luokanvalvoja vastaa oppilaan oppilashuollollisten palvelujen toteutumisesta. Luokanvalvojan tulee olla aina mukana oppilashuollollisten toimien suunnittelussa, jotka koskevat luokanvalvojan omia oppilaita. Luokanvalvoja tekee aktiivista yhteistyötä muun henkilöstön kanssa ja erityisesti huoltajien kanssa. Poissaolojen seuraaminen kuuluu luokanvalvojalle.

Opinto-ohjaaja

Opinto-ohjaaja vastaa oppilaanohjauksen tuntien opettamisesta ja ohjaamisesta, joiden tarkempi sisältö selviää opetussuunnitelmasta. Opinto-ohjaaja toimii koulussa ohjauksen asiantuntijana, joka voi tarvittaessa tukea muiden ohjausta. Opinto-ohjaaja antaa henkilökohtaista ja pienryhmäohjausta erityisesti jatko-opintoihin liittyen. Opinto-ohjaajan vastuulla ovat jatko-opintoihin ja urasuunnitteluun liittyvät ohjaukselliset kysymykset ja yhteishakuun liittyvä tekninen neuvonta. Opiskelijat tulee opettaa käyttämään tarjolla olevia tietolähteitä ja yhteiskunnan tarjoamia ohjaus-, neuvonta- ja tietopalveluita. Opinto-ohjaaja vastaa uravalintaan liittyvistä vierailuista ja retkistä. TET-harjoittelun järjestäminen on opinto-ohjaajan tehtävä. Opinto-ohjaaja tekee yhteistyötä muiden lukioiden ja ammattiopistojen kanssa. Opinto-ohjaaja tekee aktiivista yhteistyötä työelämään ja yrittäjyyteen liittyen. Nivelvaiheen ohjaaminen kuuluu keskeisesti opinto-ohjaajan tehtäviin. Tarpeen vaatiessa opinto-ohjaaja on mukana oppilashuoltotyössä.

Erityisopettaja

Erityisopettaja keskittyy opiskelun ohjaamiseen ja kasvun ja kehityksen tukemiseen. Osana erityisopetusta annetaan ohjausta opiskeluun ja lisätään taitoja oman oppimisen vahvistamiseen. Erityisopettajalla on keskinen rooli tukea oppimisvaikeuksista kärsiviä. Erityisopettaja pyrkii aktiiviseen yhteistyöhön kaikkien keskeisten toimijoiden kanssa. Erityisopettaja on keskeinen toimija oppilashuollossa.

Rehtori

Rehtori vastaa ohjaustoiminnan kokonaisuudesta ja resursseista.

Kuraattori

Koulukuraattori vastaa koulun sosiaalityöstä. Kuraattorin tavoitteena on tukea lapsen ja nuoren kokonaisvaltaista myönteistä kehitystä sekä edistää sosiaalista hyvinvointia. Kuraattori kiinnittää huomiota myös koulun ulkopuolisiin asioihin, kuten harrastuksiin, ystävyysuhteisiin ja kotioloihin. Kuraattori tekee aktiivista yhteistyötä koulun muun henkilöstön kanssa. Kuraattori osallistuu opiskeluhooltoon sekä on mukana opiskeluhoollon suunnittelussa ja kehittämisessä.

Terveydenhoitaja

Ohjaa oppilaita kasvun ja kehityksen asioissa. Osallistuu oppilashuoltoon ja tarkastelee oppilaiden kokonaisyhyvinvointia laaja-alaisesti. Toimii asiantuntijana terveyteen liittyvissä kysymyksissä.

Koulupsykologi

Keskeisten tehtäviensä lisäksi ohjaa oppilaita kasvun ja kehityksen asioissa. Käyttää omaa erityisosaamista myös urasuunnittelun tukemiseen mahdollisuuksien mukaan. Ohjaa oppimisen ongelmista kärsivää oppilasta löytämään keinoja tehokkaaseen oppimiseen. Osallistuu oppilashuoltoon.

5. Lukuvuosittainen ohjauksen aikataulutus

Ohjauksen tarkka aikatauluttaminen on vaikeaa, joten seuraava vuosikierto on suuntaa antava. Tarkempia aikatauluja lisätään vuosisuunnitelmiin. TET-harjoittelujen aikataulut tarkennetaan vuosittain. 9.luokkien TET-harjoittelu on yleensä syyslukukaudella ja 8.luokkalaisten TET-harjoittelu kevätlukukaudella. 7.luokkalaisten mahdollisista TET-harjoitteluista päätetään lukuvuosittain. Seuraava aikataulu koskee pääasiassa yläkoulua.

Elokuu

- Ohjaus lukuvuosisuunnitelmaan
- Jälkiohjauksen tarpeen tarkistaminen
- Nivelvaiheyhteistyö toisen asteen oppilaitosten kanssa
- Ryhmäytymistoimintaa 7.luokille

Syyskuu-lokakuu

- Henkilökohtaista ohjausta erityisesti 9.-luokkalaisille
- Tutustumiskäynnit toisen asteen oppilaitoksiin (9.luokat)
- Tiedottamista jatko-opinnoista
- Vanhempainillat
- Arviointikeskustelut alakoulussa

Marraskuu-Joulukuu

- Henkilökohtaista ohjausta
- Yhteishakutiedotus ja mahdollinen vanhempainilta
- Arviointikeskustelut alakoulussa

Tammikuu-Helmikuu

- Henkilökohtaista ohjausta
- Yhteishakutiedotus ja mahdollinen vanhempainilta
- Valinnaisainevalinnat
- Yhteishaku alkaa
- Arviointikeskustelut alakoulussa

Maaliskuu-Huhtikuu

- Henkilökohtaista ohjausta (7.-8.luokat)
- Yhteishaku päättyy
- Haku valmistaviin koulutuksiin
- Lukioon menevien ainevalintakortit

Toukokuu

Henkilökohtaista ohjausta (7.-8.luokat)

Haku valmistaviin koulutuksiin

Tulevien 7.luokkien tutustumispäivä

Jälkiohjaustiedote

Kesäkuu

Yhteishaun tulokset

Jälkiohjaus

6. Kodin ja koulun ohjausyhteistyö

Kodin ja koulun välistä yhteistyötä tehdään monin eri tavoin. Yhteistyö kotien kanssa tapahtuu monipuolisesti hyödyntäen kaikkia mahdollisia yhteydenpitomuotoja kuten esim. Wilmaa ja vanhempaintapaamisia. Ohjauksellisessa yhteistyössä kodin kanssa on tärkeää korostaa ammatinvalintaan liittyen oppilaan itsemääräämisoikeutta ja omaa motivaatiota. Yhteistyötä tehdään kotien ja huoltajien kanssa kokonaisvaltaisesti, muistaen erityisesti kasvun ja kehityksen tukeminen. Luokanvalvojat ja -opettajat tapaavat huoltajia opetussuunnitelman mukaisesti vanhempaintapaamisissa. Huoltajilla on myös mahdollisuus tavata opinto-ohjaajaa, erityisopettajaa ja muuta henkilöstöä, jos tarvetta ilmenee. Korpitien koulussa pidetään vuosittain vanhempainiltoja eri luokka-asteille. Aiheet voivat vaihdella lukuvuosittain, kuitenkin perinteiset vanhempainillat, kuten yhteishakuun liittyvä vanhempainilta pidetään vuosittain. Huoltajia pyritään kuulemaan mahdollisimman monipuolisesti. Huoltajien mielipidettä kuullaan myös koulun toimintaa suunniteltaessa.

7. Koulun työelämä- ja verkostoyhteistyö

Korpitien koulu tekee aktiivista työelämäyhteistyötä. Koulussa järjestetään TET-harjoittelut, joiden pääpaino on 8.-9.-luokilla. TET-harjoittelulla pyritään mahdollistamaan oppilaiden mahdollisuus tutustua itseään kiinnostaviin ammatteihin ja työpaikkoihin. TET-harjoitteluiden järjestämisestä vastaa opinto-ohjaaja. TET-harjoitteluja valmistellaan huolella pitämällä oppitunteja aiheesta hyvissä ajoin. Oppilaille taataan tarpeeksi aikaa hankkia TET-harjoittelupaikka. Koulu pyrkii omilla toimillaan varmistamaan mahdollisuuden valita oma harjoittelupaikka laajasta valikoimasta. Työelämäyhteistyötä tehdään myös alemmilla luokilla. Luokanopettaja vastaa pääsääntöisesti oman luokkansa osalta yhteistyön järjestämisestä. Koululle pyritään kutsumaan vieraita työelämästä ja yrityssektorilta. Mahdollisuuksien mukaan tehdään vierailuja erilaisiin työpaikkoihin ja yrityksiin.

Verkostoyhteistyötä tehdään kunnallisten ja maakunnallisten toimijoiden kanssa. Kunnan nuorisotyöntekijä otetaan mukaan kasvun ja kehityksen tukemiseen. Yhteistyötä tehdessä on kuitenkin muistettava salassapitosäännökset ja muut rajoittavat tekijät. Maakunnallisella tasolla yhteistyötä tehdään monella tasolla. Sosiaali- ja terveysalan henkilöstön kanssa tehtävä yhteistyö liittyy aina oppilashuollollisiin kysymyksiin. Korpitien koulu keskittyy ennaltaehkäisevään toimintaan mm. päihdekasvatuksessa yhteistyössä sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten kanssa. Kainuun ammattiopiston kanssa tehdään nivelvaiheyhteistyötä ja muuta yhteistyötä liittyen jatkokoulutuksiin. Nivelvaiheen sujuminen toiselle asteelle on opinto-ohjauksen painopistealueita.

Lähteet:

SOPU ry. 2009: <http://www.sopo.fi/yhdistys/eettiset%20periaatteet>

Opettajien ammattijärjestön *Opettajan ammattietiikka ja eettiset periaatteet (2014)*

Kasurinen, Helena 2004; Ohjauksen järjestäminen oppilaitoksessa. Artikkelit

Heikura, Teuvo; KOPITTIEN KOULUN OHJAUSUUNNITELMA: Ohjausta koko opinpolun varrelle: 3. luku Koko koulu ohjaa tiivistelmä Heikuran ohjaussuunitelman luvusta 3.

Korpitien koulu opetussuunnitelma 2016